

Atodiad 4

Enghraifft o Gynllun Argyfyngau Amgylcheddol

Rhestr Gyswilt – argymhellion – i'w hychwanegu yn unol â gofynion ffermydd unigol

Enw'r Fferm:

Cod Post:

Cyfeirnod Grid y Fferm:

Enw/sefydliad	Rhif ffôn
Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru Llinell Gymorth Frys 24 awr Llinell Rybuddion Llifogydd Llinell Gymorth Gyffredinol Cyswilt lleol	0800 80 70 60 0845 988118 08708 506506
Cynghorau Sir Lleol Argyfyngau Priffyrdd Lles anifeiliaid	
Dŵr Cymru. Argyfwng cyflenwad dŵr a darparwyr carthffosydd	0800 0520132
Yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch Cyswilt lleol	0845 3009923
Gwasanaeth Tân Heddlu Gwasanaeth Ambiwlans	
Contractwr amaethyddol/slyri Contractwr trwyddedig rheoli gwastraff neu lanhau Cylch Peiriannau Lleol Cyflenwr olew Contractwr glanhau olew	
Unigolion sydd ag allwedd/staff	
Defnyddwyr dŵr i lawr yr afon Cyswilt lleol e.e. – fferm bysgod safle dŵr potel cymydog sy'n tynnu dŵr	
Swyddfa Ranbarthol Llywodraeth y Cynulliad	
Cyngor Cefn Gwlad Cymru	

Cyswllt Undeb Cenedlaethol yr Amaethwyr/ Undeb Amaethwyr Cymru	
---	--

Milfeddyg	
Trydan Nwy	
Erail – i gyd-fynd â gweithrediadau'r fferm	

MAP

Ar fap y fferm, nodwch y prif ffynonellau llygredd, llwybr posibl y deunydd llygredig ac unrhyw ddulliau lliniaru y gellir eu rhoi ar waith. **Er enghraifft:**

Prif Ffynonellau Llygredd (gyda llwybrau/safleoedd tebygol wedi'u nodi)

Tanc tun a phwll derbyn slyri – gallai orlifo i ffos

Tomen dail y fferm – gallai ddraenio i ffos

Clamp seilo a thanc elifiant – gorlifo i ffos

Storfa olew tanwydd – heb fwnd o'i gwmpas felly gallai ddraenio i ffos

Sied y gwartheg – draenio i'r tanc/pwll derbyn slyri

Parlwr – draenio i'r tanc/pwll derbyn slyri

Llaethdy'n draenio fel arfer i'r tanc slyri, ond gallai gollyngiadau redeg i ffos

Gwrtaith hylif – o dan orchudd – y bwnd o'i gwmpas yn rhy fach i ddal y gwrtaith, a gallai orlifo i ffos

Pibell ar gyfer y system wmbilig – croesi ffosydd

Gallai enghreifftiau eraill gynnwys storfa neu fan defnyddio diheintyddion, ardal cadw sgerbydau, draeniad y clos wedi'i halogi. Hefyd, bydd gan rai ffermydd Drwydded Amgylcheddol – nodwch y lleoliad(au) ar y map.

Yna dylech gynnwys rhestr o Gamau Gweithredu ar gyfer Argyfyngau Llygredd – gan gyfeirio at eich map, er enghraifft:

Ffos 1 ochr yn ochr â phrif lôn y fferm: Cyn mynd o dan y ffordd mae pibell 12” – gellir ei blocio gyda thopyn neu bridd o’r lan gyfagos

Ffos 2: mynediad ar waelod cae 9.67 cyn y ffordd, ond mae’n bibell 36” felly bydd angen X o fêls gwellt i’w blocio

Ffos 3: olew neu gemegyn ar yr iard - blocio uwchlaw’r mynediad i’r pwll cyntaf gyda phridd neu fêls gwellt. Fel arall, blociwch yr allanfa o bob pwll - pob pibell 8”

Ffos 3 a 4: gellir blocio gollyngiadau yn y system wmbilig yn y pyllau neu X a Y trwy ddefnyddio pridd/bêls gwellt

Atodiad 5

Mesurau a Chyfrifoldebau i Osgoi Llygru a Gwastraffu Cyflenwad Dŵr Cyhoeddus

Cyflwyniad

Fel pob perchennog a deiliad eiddo sydd â chyflenwad dŵr cyhoeddus, mae gan ffermwyr ddyletswydd i gydymffurfio â Rheoliadau Cyflenwi Dŵr (Ffitiadau Dŵr) 1999 (y cyfeirir atynt o hyn ymlaen fel “y Rheoliadau”). Trwy ddilyn y gofynion hyn, byddant yn diogelu eu cyflenwadau dŵr rhag ei halogi, yn osgoi gwastraffu dŵr (a fydd yn cynyddu eu costau dŵr mesuredig) ac yn sicrhau bod ganddynt systemau plymio dibynadwy a chadarn ar waith a fydd yn darparu gwasanaeth da.

Mae'r Water Regulations Guide a gyhoeddwyd gan y Water Regulations Advisory Scheme (WRAS) yn darparu canllawiau ar sut i fodloni gofynion y Rheoliadau.

Mae WRAS hefyd yn cynhyrchu canllaw gosod cryno o'r enw “Agricultural Premises” sy'n crynhoi'r wybodaeth allweddol ar gyfer unrhyw un sy'n gosod, addasu neu gynnal gosodiadau plymio ar eiddo amaethyddol. Mae'r canllaw hwn wedi'i gynhyrchu mewn cydweithrediad ag Undeb Cenedlaethol yr Amaethwyr ac Undeb Cenedlaethol Amaethwyr Cymru.

Mae'r ddau ganllaw ar gael gan WRAS (ffôn: 01495 248454) a gellir lawrlwytho “Agricultural Premises” am ddim o wefan WRAS: www.wras.co.uk

Cyfrifoldebau

Mae Deddf y Diwydiant Dŵr 1991 yn diffinio'r cyfrifoldebau a'r cosbau a wynebwr gan Gyflenwyr Dŵr a'u cwsmeriaid.

Y Cyflenwr Dŵr

Y cyflenwr dŵr sy'n gyfrifol am ddarparu dŵr iach. Felly, mae gan y cyflenwr ddyletswydd i sicrhau nad yw'r dŵr hwnnw'n cael ei lygru. Un ffynhonnell o lygredd yw'r halogyddion sy'n llifo'n ôl trwy bwyntiau cyflenwi (tapiau ac ati) sy'n gallu digwydd os nad yw system blymio'r cwsmer yn cydymffurfio â'r Rheoliadau. Mae cyflenwyr dŵr yn ceisio atal hyn rhag digwydd trwy wirio Hysbysiadau cyn rhoi caniatâd ar gyfer gosodiadau arfaethedig, a thrwy arolygu cyfran o eiddo newydd a chyfredol.

Hysbysiad

Mae'r Rheoliadau'n gofyn am gyflwyno i'r cyflenwr dŵr hysbysiad ffurfiol o wybodaeth benodol (sy'n cynnwys llun/diagram) am unrhyw osodiadau newydd, eitemau o gyfarpar penodol ac ychwanegion a newidiadau i systemau plymio ym mhob eiddo annomestig (sy'n cynnwys eiddo amaethyddol). Dim ond ar ôl cael caniatâd neu os na fydd y cyflenwr dŵr wedi ymateb o fewn 10 diwrnod i gyflwyno'r hysbysiad y dylid dechrau ar osodiadau.

Arolygiadau

Gall y cyflenwr dŵr arolygu eiddo newydd a chyfredol i weld a ydynt yn cydymffurfio â'r rheoliadau. Rhoddir blaenoriaeth i eiddo lle bernir bod mwy o berygl o lygredd. Fel arfer, mae eiddo amaethyddol yn eiddo risg uchel, ond bydd gan fathau eraill o eiddo risgiau uchel tebyg hefyd.

Y Cwsmer

Mae deddfwriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i'r cwsmer (perchennog neu ddeiliad) sicrhau nad oes yna berygl y bydd y dŵr yn cael ei lygru mewn unrhyw ffordd, ac mae'n rhaid iddo ysgwyddo cyfrifoldeb am osod ffitiadau i sicrhau nad yw'r dŵr a gyflenwir yn agored i gael ei lygru, ei wastraffu, ei gamddefnyddio na'i ddefnyddio heb angen.

Dyma'r prif gamau sydd angen eu cymryd i atal llygru cyflenwad dŵr ar eiddo amaethyddol:-

- 1) Mae'n rhaid sicrhau bod gan bowlenni a chafnau yfed anifeiliaid a dofednod fwllch aer priodol yn y pwynt arllwys a falf arnofio neu ddyfais debyg i reoli llif y dŵr ac i osgoi gorlifo.
- 2) Cyn cysylltu pibell ddŵr i dap, mae'n rhaid gosod dyfais atal ôl-lifiad ddigonol (fel y nodir yn y rheoliadau) ar y bibell sy'n darparu dŵr i'r tap hwnnw.
- 3) Ni ddylid cysylltu unrhyw bibell neu ffitiad sy'n cynnwys dŵr nad yw'n iach (e.e. dŵr o'r prif gyflenwad sydd eisoes wedi'i ddefnyddio, dŵr glaw, dŵr wedi'i ailgylchu neu unrhyw ddŵr nad yw'n cael ei gyflenwi gan y cyflenwr dŵr) i ffitiadau neu bibellau sy'n cynnwys dŵr iach, oni bai fod dyfais atal ôl-lifiad ddigonol wedi'i gosod.
- 4) Dim ond trwy ddyfais atal ôl-lifiad sy'n briodol ar gyfer lefel y risg y dylid bwydo cyflenwadau dŵr a ddefnyddir ar gyfer prosesau fferm (cymysgu cemegau ac ati).
- 5) Ni ellir gosod pibell neu ffitiad sydd mewn cysylltiad â deunydd wedi'i halogi, pa bynnag ddiogelwch a ddarperir. Dylid deall bod disel/petrol yn debygol iawn o lygru'r dŵr sydd mewn pibellau a ffitiadau plastig. Felly, ni ddylid gosod pibellau lle mae disel/petrol yn cael ei gadw, neu'n debygol o gael ei ollwng.
- 6) Mae'n rhaid sicrhau bod pob system ddyfrhau yn defnyddio'r ddyfais atal ôl-lifiad sy'n briodol ar gyfer y math o system a ddefnyddir.

Dyma'r prif gamau sydd angen eu cymryd rhag gwastraffu cyflenwad dŵr ar eiddo amaethyddol:-

- 1) Dylai'r holl bibellau y tu allan i amlen wresogi adeilad gael eu gosod o leiaf 750mm o dan y ddaear. Dim ond gyda chaniatâd ysgrifenedig y cyflenwr dŵr y gellir gosod pibellau y tu allan i amlen wresogi neu ar ddyfnder is o dan y ddaear. Gall diogelwch annigonol rhag rhew arwain at golli cyflenwad a gwastraffu dŵr.
- 2) Mae angen falfiau sy'n arnofio BS 1212 Rhan 2 neu 3 neu'r rheini a restrir gan WRAS ar gyfer sisternau a chafnau yfed anifeiliaid.

Ffitiadau Cymeradwy

Bydd pob ffitiad o ansawdd a safon briodol ac yn addas i'r amgylchiadau lle cânt eu defnyddio. Mae enghreifftiau o ffitiadau addas yn Water Fittings and Materials Directory WRAS, sydd i'w gweld ar wefan WRAS.

Pymplau

Os ydych yn bwriadu gosod pwmp atgyfnerthu sy'n tynnu mwy na 12 litr y funud, mae'n rhaid i chi gyflwyno hysbysiad i'ch cyflenwr dŵr lleol a chael caniatâd, fel y nodir uchod, cyn ei osod.